
HS-SÄÄTIÖN STIPENDIAATTINA BERLIINISSÄ 2009–10 – LOPPURAPORTTI

Kun palasin lähes vuoden poissaolon jälkeen takaisin työpaikalle Helsingin Sanomien toimitukseen, yleisin kohtaamani kysymys oli ”mitäs sitten oikein olet oppinut?” Jos kymmenen Berliinin-kuukauden tulosta haluaa mitata konkreettisesti, helpoin vastaus on saksan kieli. Enemmän selitystä vaativat sellaiset hankalasti mitattavat asiat kuin tyyneys, kärsivällisyys, sitkeys ja rentous.

Aloitetaan kuitenkin siitä helpoimmasta. Saksan taitoni oli ihan hyvällä tasolla jo Berliiniin lähtiessäni. Olin opiskellut Berliinissä Erasmus-stipendiaattina lukuvuoden 1997–98, mutta aktiivinen sanavarasto oli vuosien varrella päässyt kutistumaan. Koska 12 toimittajan kansainvälisen ryhmämme kielenä oli alusta asti pelkkä saksa (monille itäeurooppalaisille kollegoille saksa oli ensimmäinen vieras kieli ja englantia vasta toinen tai kolmas) ja opetuskin oli vuoden aikana lähes yksinomaan saksaksi, kielitaidon kohenemista ei voinut välttää.

Freie Universitätin kieltenopetuksen taso osoittautui syksyllä melko vaatimattomaksi, joten osallistuin talvilukukaudella Humboldt-yliopiston kieliopetukseen. Europäische Journalisten-Fellowships -ohjelman stipendiaatteina meillä oli periaatteessa oikeus osallistua kaikkien berliiniläisyliopistojen opetukseen. Kurssi olikin oikein hyvä. Kesälukukaudeksi en valitettavasti saanut paikkaa toivomalleni Humboldtin kielikurssille, koska yliopiston omat opiskelijat oli asetettu etusijalle. Ohjelmaan kuuluvan lopputyön kirjoittaminen saksaksi oli kuitenkin sen verran vaativaa sanasto- ja kielioppiharjoitusta, että ainakin osa kieliopinnoista tuli sillä hoidetuksi.

Osana EJF-ohjelmaa jokainen stipendiaatti kirjoittaa journalistis-tieteellisen lopputyön valitsemastaan aiheesta. Lisäksi ohjelmaan kuuluu kerran viikossa jour fixé -istunto, jossa eri alojen asiantuntijat luennoivat aiheista laidasta laitaan. Tähän asti EJF:läiset ovat päässeet myös muutaman päivän mittaiselle opintomatkalta jonnekin päin Saksaa. Meidän vuosikurssimme ei tällaiselle

matkalle kuitenkin päässyt, koska ulkoministeriö ei enää myöntänyt rahoitusta.

Jour fixé -seminaarit olivat parhaimmillaan todella kiinnostavia ja innostavia. Tapasimme syksyllä muun muassa Joachim Gauckin, pastorin, DDR-ihmisoikeustaistelijan, kansanedustajan ja Stasin arkistoja hallinnoivan viranomaisen ensimmäisen johtajan, sittemmin myös demareiden presidenttiehdokkaan. Suuri osa puhujista ei kuitenkaan vastannut odotuksia, joita minulla etukäteen oli ohjelman tasosta. Työelämän tehokkuuteen tottuneille, kokeneille toimittajille oli välillä turhauttavaa, että organisointi oli heikkoa ja että stipendiaatteja kohdeltiin joskus kuin parikymppisiä ylioppilaita, vaikka useilla oli esimieskokemusta ja kaikilla vuosien työkokemus.

Omassa lopputyössäni tutkin kansalaisaktivistien poliittisia tyylejä internetissä. Olin valinnut tutkimuskohteikseni kaksi tapausesimerkkiä, suomalaisten eläinaktivistien sikatiloilla kuvaamat videot ja yhden saksalaisen globalisaatiokriittisen ryhmän kampanjoinnin Heiligendammin G8-huippukokouksen aikana 2007. Taka-ajatuksenani oli testata, kiinnostuisinko vuoden aikana tutkimuksen tekemisestä niin paljon, että haluaisin jatkaa aiheesta tai sen vierestä väitöskirjaan asti. Oli mukavaa vaihtelua keskittyä johonkin aiheeseen useita kuukausia ja työskennellä itsenäisesti omassa tahdissa. Päätin kuitenkin, etten päivätyöni ohella jatka tutkimusta ainakaan vielä. Saatan palata aiheeseen myöhemmin, kun saatavilla on myös kunnollista ja asiantuntevaa ohjausta.

Saimme valita yliopistojen valikoimasta vapaasti kiinnostavia kursseja. Olin päättänyt jo ennen lähtöäni, että haluan opiskella aineita, jotka ovat omissa opinnoissani ja työssäni jääneet vähemmälle. Valitsinkin lukujärjestykseeni muun muassa taide- ja kulttuurihistoriaa, elokuvaa ja designia. Hienointa stipendiattivuodessani oli akateemisen vapauden lisäksi mahdollisuus asua Euroopan kiinnostavimmassa pääkaupungissa ja tutustua mahtaviin kollegoihin kahdeksasta maasta. Erilaiset käsitykset esimerkiksi täsmällisyydestä ja yhteisten suunnitelmien toteutumisesta kasvattivat niitä alussa mainitsemiani kärsivällisyyttä ja mielen tyyneyttä. Opin jälleen kerran, että suomalaiset ovat useimmiten ainoita, jotka esimerkiksi saapuvat sovittuihin tapaamisiin ajoissa. Ajanvietto kollegoiden kanssa oli muutenkin antoisaa. Osasta tuli vuoden aikana hyviä ystäviäni, joiden kanssa suunnittelemme jo ”luokkakokouksia” eri puolilla Eurooppaa.

Kaiken kaikkiaan olen erittäin onnellinen ja kiitollinen Berliinin-vuodestani. Vaikka ohjelman sisältö ei kaikilta osin vastannut odotuksia ja saksalainen byrokratia onnistui yllättämään kerta toisensa jälkeen, uskon saaneeni paljon myös sellaista, jonka merkitys paljastuu työ- ja siviilielämässä vasta vähitellen.